ԱՐԱՐԱՏ

ARARAD DAILY NEWSPAPER — Օրաթերթ — ارارات جريدة يومية سياسية

88-ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 17 (22254) | ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, 11 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 2025 | (4 էջ)

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՈՍԿԵՁՕՁ ԴԻՐՔԸ

Ոսկիի համաշխարհային խորհուրդը իր նորագոյն զեկոյցին մէջ բացայայտեց, թէ ոսկիի պաշարի ոլորտին մէջ Լիբանան կը գրաւէ արաբական երկիրներուն երկրորդ դիրքը, մինչ Սէուտական Արաբիա առաջատարն է, շուրջ 323 թոն ոսկիի պաշարով: Ըստ զեկոյցին, Լիբանանի մէջ կայ շուրջ 287 թոն ոսկի, իսկ Ալճերիա երրորդ է՝ 174 թոն, Իրաք՝ 4-րդ, Լիպիա՝ 5-րդ, Եգիպտոս 6-րդ եւ Քաթար՝ 7-րդ:

ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒՄԻ ԵՒ ՓՐԿՈՒԹԵԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

Այսօր կէսօրուան ժամը 11-ին Պաապտայի նախագահական պալատը առաջին անգամ ըլլալով պիտի հիւրընկալէ վարչապետ Նաուաֆ Սալամի վարչապետած նորակազմ կառավարութեան անդամները, որոնք հանրապետութեան նախագահ Ժոզէֆ Աունի գլխաւորութեամբ պիտի գումարեն

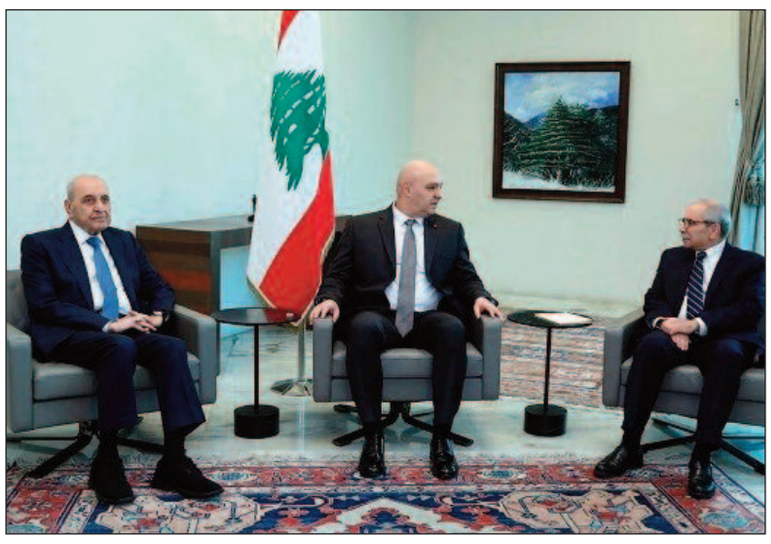

անդրանիկ նիստ մը եւ սկսին քննարկել կառավարութեան աշխատանքային ծրագիրը, որուն հիման վրայ յառաջիկային պիտի ուղղուին Նըժմէ հրապարակ՝ ստանալու խորհրդարանին վստահութիւնը:

Ինչպէս կը նախատեսուէր, նախագահ Աունի պաշտօնավարութեան ժամանակաշրջանի առաջին կառավարութիւնը լիբանանեան չափանիշերով համեմատաբար արագ կազմուեցաւ եւ յայտարարուեցաւ Շաբաթ, 8 Փետրուարին, Պաապտայի պալատին մէջ հանրապետութեան նախագահին եւ վարչապետին տեսակցութենէն ետք, որոնց աւելի ուշ միացաւ նաեւ խորհրդարանի նախագահը: Ուստի, վարչապետութեան ընդհանուր քարտուղար Մահմուտ Մեքիէ յայտարարեց 24 նախարարներէ բաղկացած կառավարութեան անուանացանկը, որուն մաս կազմեց մէկ հայ՝ դոկտ. Նորա Պայրագտարեանը, որ ստանձնեց Երիտասարդութեան եւ մարմնակրթութեան նախարարութիւնը:

Կառավարութեան կազմութենէն ետք, վարչապետ Սալամ Պաապտայի պալատէն մաղթեց, որ այս ըլլայ բարեկարգումի եւ փրկութեան կառավարութիւն մը, որովհետեւ «բարեկարգումը միակ միջոցն է փրկելու Լիբանանը եւ ամրապնդելու անվտանգութիւնն ու կայունութիւնը՝ ամբողջացնելով 1701 բանաձեւին գործադրութիւնը»: Ըստ Սալամի, կառավարութիւնը պիտի ձգտի վերականգնելու վստահութիւնը քաղաքացիներուն եւ պետութեան միջեւ՝ իրականացնելով երիտասարդութեան իղձերը: Վարչապետը ընդգծեց ելեւմտա-

կան եւ տնտեսական բարեկարգումներու իրականացումը, կարեւորելով դատական համակարգին անկախ աշխատանքը: Նախարարներու բազմազանութեան երեւոյթը պիտի չըլլայ խափանումի պատճառ կամ անձնական նեղ շահերու հրապարակ, այլ՝ նախարարները պիտի գործեն ներդաշնակութեամբ:

ՄԱԿ-ի ընդհանուր քարտուղար Անթոնիո Կութերես ողջունեց Լիբանանի նոր կառավարութեան կազմութիւնը եւ յանձնառութիւն յայտնեց Լիբանանի գերիշխանութան եւ անվտանգութեան պահպանումին, կոչ ուղղելով գործադրելու ՄԱԿ-ի 1701 բանաձեւին բոլոր յօդուածները:

ՀԸՐՄԷԼԻ ՍԱՀՄԱՆԸ՝ ԱՊԱՀՈՎԱԿԱՆ ՆՈՐ ԳԼԽԱՑԱՒ

Լիբանանի նորակազմ կառավարութեան առջեւ ցցուած բազում մարտահրաւէրներուն շարքին ամէնէն հրատապն է ապահովական թղթածրարը, որ վերջին օրերու զարգացումներուն լոյսին տակ այլեւս չի սահմանափակուիր երկրի հարաւային շրջաններուն մէջ, այլ հասած է Լիբանան ծայրագոյն հիւսիս-արեւելք՝ Սուրիոյ հետ Հըրմէլ գաւառի սահմա-

նային գօտի, ուր շաբաթավերջին յաւելեալ բախումներ գրանցուեցան մէկ կողմէ սուրիացի զինեալ կազմակերպութիւններու, միւս կողմէ լիբանանեան ցեղախումբերու զինեալներուն միջեւ, պատճառելով մարդկային կորուստ եւ նիւթական ծանր վնաս: Շաբաթ օր, սուրիական կողմէն գործի լծուեցան նաեւ հրետանին եւ հրթիռային համակարգերը, որոնք կրակ տեղացուցին լիբանանեան սահմանամերձ գիւղերուն վրայ: Շուտով, նախագահ Աունի ցուցմունքներով հիւսիսային Պեքաա հասան լիբանանեան բանակի հրետանաւորները եւ հակադարձեցին սուրիացի զինեալներու կրակակէտերուն, համեմատաբար հանդարտեցնելով իրավիճակը:

ՄԷԿ ՇԱԲԱԹ ՄԻՆՉԵՒ ՆԱՀԱՆՁ

Ճիշդ շաբաթ մը ետք կը սպառի երկամսեայ պատերազմին վերջ տուած եւ ապա երկարաձգուած զինադադարի ժամկէտը, թէեւ մինչեւ օրս իսրայէլեան ուժեր տակաւին տեղակայուած են հարաւային սահմանամերձ որոշ շրջաններու մէջ: Իսրայէլեան լրատուամիջոցներ շաբաթավերջին նշեցին, որ բանակը ստացած է լիբանանեան հողերէն քաշուելու հրահանգ, սակայն երէկ իսկ իսրայէլեան ուժերուն աշխուժութիւնը ակնյայտ էր հարաւարեւելեան հատուածի շարք մը գիւղերու մէջ, ուր տակաւին կը շարունակուի բնակարաններու քանդումը եւ այգիներու աւերումը:

Շարունակութիւնը տեսնել էջ 4

ՆԱԽԱԳԱՀ ԺՈԶԷՖ ԱՈՒՆԻ ԵՒ ՎԱՐՉԱՊԵՏ ՆԱՈՒԱՖ ՍԱԼԱՄԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

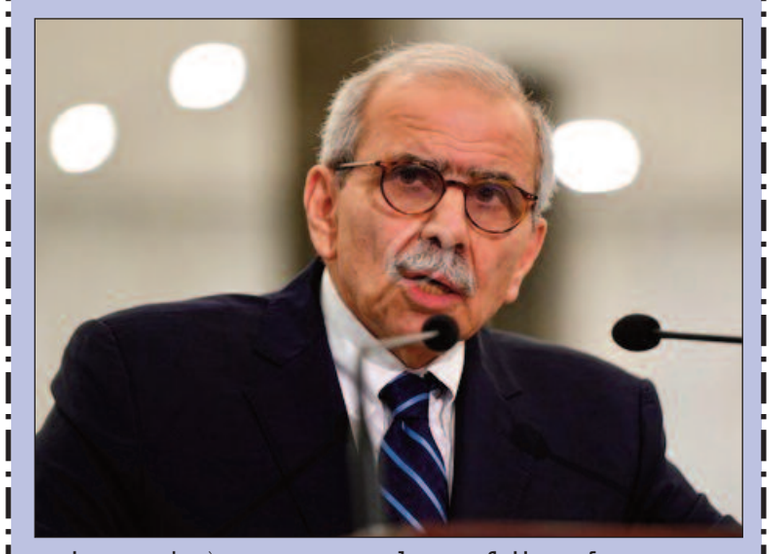

Վարչապետ՝	Նաուաֆ Սալամ
Փոխվարչապետ՝	Թարէք Միթրի
Արտաքին գործեր՝	Եուսէֆ Ռեժի
Պաշտպանութիւն՝	Միշէլ Մընասսա
Ներքին գործեր՝	Ահմատ էլ-Հաժժար
Ելեւմուտք՝	Եասին Ժապէր
Առողջապահութիւն՝	Ռաքան Նասէր էլ-Տին
Աշխատանք՝	Մոհամմատ Հայտար
Ուժանիւթ՝	Ժոզէֆ Սատի
Հաղորդակցութեանց միջոցներ՝	Շարլ էլ-Հաժ
Զբօսաշրջութիւն՝	Լորա Լահուտ
Տեղեկատուութիւն՝	Փօլ Մարքոս
Ճարտարարուեստ՝	Ճօ Իսա էլ-Խուրի
Երկրագործութիւն՝	Նիզար Հանի
Ընկերային հարցեր՝	Հանին էլ-Սեյէտ
Կենսոլորտ՝	Թամարա էլ-Զէյն
Վարչական բարգաւաճում՝	Ֆէտի Մեքի
Երիտասարդութիւն եւ մարմնակրթութիւն՝	Նորա Պայրագտարեան
Կրթութիւն՝	Ռիմա Քարամի
Արդարադատութիւն՝	Ատէլ էմին Նասսար
Գաղթականաց հարցեր՝	Քամալ Շըհատէ
Տնտեսութիւն՝	Ամէր էլ-Պիսաթ
Հանրօգուտ աշխատանքներ եւ փոխադրութիւն՝	Ֆէյէզ Ռասամնի
Մշակոյթ՝	Ղասսան Սալամէ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Վերջերս կայացաւ Ս.Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան Լիբանանի շրջանի 59-րդ Պատգամաւորական ժողովը, որուն բացումը տեղի ունեցաւ Երկուշաբթի, 27 Յունուար 2025-ին եւ աւարտեցաւ Երկուշաբթի, 3 Փետրուար 2025-ին: Ժողովին իրենց մասնակցութիւնը բերին Լիբանանի մէջ գործող մասնաճիւղերու պատգամաւորները, ինչպէս նաեւ Ս.Դ.Հ.Կ. Կեդրոնական վարչութեան ատենադպիր ընկ. Ալեքսան Քէօշկէրեանը:

Ս.Դ.Հ.Կ. Լիբանանի շրջանի 59-րդ Պատգամաւորական ժողովը, քննարկելէ ետք Կուսակցութեան անցեալ շրջանի գործունէութիւնը, վերահաստատեց Լիբանանի քաղաքականութեան մէջ իր նոյն ուղղութիւնը, մնալով կառչած Լիբանանի անկախութեան, գերիշխանութեան, տարածքային ամբողջականութեան եւ պետականութեան սկզբունքներուն:

Ժողովը գոհունակութեամբ ողջունելէ ետք Լիբանանի նախագահ զօր. Ժոզէֆ Աունի ընտրութիւնը, շեշտեց որ անոր ընտրութիւնը նոր յոյս կը պարգեւէ Լիբանանի բարգաւաճման եւ յարատեւման:

Ազգային եւ գաղութային հարցերու շուրջ, Ժողովը անդրադառնալէ ետք անցնող երկու տարիներու ընթացքին լիբանանահայութիւնը յուզող հարցերուն, որոշեց որ Կուսակցութիւնը կը շարունակէ մնալ գործնական միասնականութեան եւ համագործակցութեան ջատագով՝ ի խնդիր լիբանանահայութեան ամրապնդման:

Ընդունուեցաւ համապատասխան որոշումներ եւ բանաձեւեր յառաջիկայ շրջանին համար:

Ժողովի աւարտին տեղի ունեցաւ Ս.Դ.Հ.Կ. Լիբանանի շրջանի նոր Վարիչ մարմինի ընտրութիւն, հետեւեալ կազմով՝

Ընկ. Վանիկ Տագէսեան (ատենապետ)
Ընկ. տոքթ. Մարտիկ Ժամկոչեան (փոխատենապետ)
Ընկ. Տիգրան Միհրանեան (Ատենադպիր)
Ընկ. Գէորգ Տաղլեան (Փոխատենադպիր)
Ընկ. Միհրան Սեֆերեան
Ընկ. տոքթ. Սարգիս Պետիկեան
Ընկ. Միհրան Շահինեան
Ընկ. Վաչէ Փօլատեան
Ընկ. Լուբֆիկ Կոտալազեան
Ընկ. Սարգիս Մուղալեան
Ընկ. Աւագ Պարախեան

Պէյրութ, 10 Փետրուար 2025

Ս.Դ.Հ.Կ. Լիբանանի Շրջանի Վարիչ Մարմին

ՅԻՇԵԼՈՎ ԱՅՆԹԱՊՆ ՈՒ ԱՅՆԹԱՊԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԸ

Ամէն անգամ որ ոտք դնենք Փետրուարի առաջին շաբաթը՝ ես կը յիշեմ Այնթապը:

Արդարեւ, Փետրուար 8-ն Այնթապի հայութեան պատմութեան մէջ տխո՜ւր թուական մըն է: Այդ օր, 8 Փետրուար 1921-ին, աւելի քան տասը ամիս տեւող հերոսական ինքնապաշտպանութենէ մը ետք այնթապահայերը վերջնականապէս ու պարտադրաբար լքեցին իրենց սիրելի բնօրրանը ու զանգուածաբար գաղթեցին դէպի Հալէպ...: «Կիլիկիոյ Աթէնք»-ը ամայացաւ: Թուրքերը տէր դարձան բովանդակ քաղաքին ու զայն վերամկրտեցին «Կազի Անթէպ» անունով...:

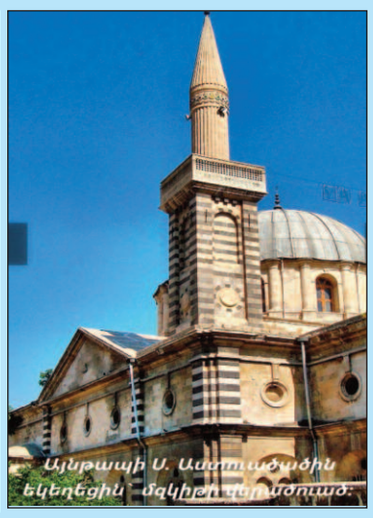

1915-ին այնթապցիք անգամ մը տարագրուած էին արդէն, Կիլիկիոյ ու Արեւմտահայաստանի հայաբնակ միւս գաւառներուն նման: Բայց Զինադադարէն ետք (1919), Դաշնակից զօրքերու Կիլիկիա մուտքէն քաջալերուած, հազարաւորներ կրկին տուն վերադարձած էին՝ ի՜նչ յոյսեր փայփայելով...:

(Շարունակութիւնը տեսնել էջ 2)

ԴԱՄԲԱՆ

«Մարդն ընդունակ է լաւագոյնին եւ վատագոյնին, բայց վատագոյնի դէպքում է աւելի կատարեալ»:
Ֆրանսական

Մարդկութիւնը իր զարգացման հազարամեակների անցած ճանապարհին անդադար փոփոխութիւնների է ենթարկուել միշտ բարելաւուելու եւ առաջադիմելու սկզբունքով՝ մտաւոր, հոգեբանական, կենցաղային, բարոյական, կրօնական, փոխադարձ յարաբերութեան եւ կեանքի տարբեր բնագաւառներում, ուր տեղի են ունեցել յայտնագործութիւններ ու նորարարութիւններ: Այսօրուայ մանկահասակները չեն կարող պատկերացնել, որ իրենց ձեռքի խաղալիք դարձած բջջային հեռախօսը (smartphone) ընդամէնը երեք տասնամեակ առաջ գոյութիւն չունէր, իսկ արդի գործնապաշտ (pragmatique) մթնոլորտը թերեւս բոլորի ճաշակով չէ: Հոգեկան ու բարոյական առումով բազում են ժողովուրդներ եւ կրօններ, որոնք կեանքի ու մահի իրարից յաւերժ անբաժանելի փաստը երկնային իրականութեան շարունակութիւնն են համարում: Շատերն են փորձել ու ցանկացել բացայայտել ու լուսաբանել, հետագայ կեանքի առեղծուածային գաղտնիքը, բայց հրաժարուել են՝ խնդիրը մինչ օրս մնացել է թերուս կղերականների հայեցողութեան, առանց մի քայլ առաջանալու, իսկ գիտնականները՝ լռում են:

Այդ խնդիրը, բնութեան պարտադրած անհերքելի պայման է եւ քննարկման ենթակայ չէ: Եթէ կեանքի ծագման մասին չունենք ստոյգ տեղեկութիւն ու բացայայտում, ապա մահի պարագային պատճառներն յայտնի են եւ պարզ՝ ծերութիւն, հիւանդութիւն, տարբեր տեսակի սպանութիւններ, ոճիր, մաշում, արկած եւ այլ բնական ու անբնական պատրուակներ:

Հեթանոսական ժամանակներից ի վեր մարդկութիւնը ծիսակատարութեան աւանդոյթներ է ստեղծել ցեղերի ու երկրների պայմաններին համապատասխան եւ եթէ նորածինների առիթով խրախճանք ու խնջոյք է լինում, ապա մահի պարագային՝ յուղարկաւորութեան ծէսերը այլ բովանդակութիւն ու ծաւալ էին ունենում ըստ երկրի աւանդութեան եւ հանգուցեալի ունեցած անհատական կարողութեան եւ հասարակութեան կամ ընտանեկան միջավայրում զբաղեցրած դիրքին:

Կեանքի յետմահու շարունակականութեանը, հնագոյն ժամանակներից, մինչ արդի պայմաններում, դեռ կան հաւատացողներ: Մի՞թէ այդ չէ շքեղ թաղումների, կոթողների ու տապանների կառուցման պատճառը, թէ՛ գերեզմանոցների, թէ՛ հասարակական վայրերում, որ եգիպտական քարէ դամբարանների (sarcophage) եւ այլ կառոյցների տրամաբանական շարունակութիւնն են: Բարոյական առումով, հանգուցեալի յիշատակը յաւերժացնելն է նրանց հիմնական ու միակ նպատակը:

Բազմաթիւ են այդպիսի կառոյցները աշխարհում ցրուած, որոնցից կարելի է յիշել Ապու Սիմպելը, որ կերտուել է Եգիպտոսում, Նեղոսի ափին՝ նուիրուած Ռամսես 2-ին եւ կնոջը՝ Նեֆերթիթիին: Այդ տարածքում է կառուցուել նաեւ աշխարհի հրաշալիքներից՝ Քեոփսի բուրգ-դամբարանը: Նոյնքան յիշուելու արժանի է հրաշակերտ Թաջ Մահալ դամբարանը Ագրա քաղաքում, որ կերտել է 1632-ին Հնդկաստանի Շահ Ջահան կայսրը իր սիրելի կնոջ՝ Մումթազ Մահալի 14-րդ ծննդաբերութեան ընթացքին վախճանման առիթով:

Մեծ քանակութեամբ դամբարաններ տարածուած են տարբեր երկրներում, ինչպէս կեդրոնական Ամերիկան, Հնդկաստանը, Մերձաւոր Արեւելքը եւ այլն, որոնցից կարելի է նշել Փարիզի Պանթէոնը, ուր իրենց վերջնական հանգիստն են վայելում բազմաթիւ մտաւորականներ ու քաղաքական գործիչներ, ինչպէս նաեւ մեր ազգակիցներ Միսաք եւ Մելինէ Մանուշեանները, իսկ Լենինի դամբարանը կառուցուել է Մոսկուայում հարիւր տարի առաջ, ուր պահւում է նրա զմռսուած դին: Այս կառոյցներից ոմանք աղօթատեղի են:

Վերոնշեալից պարզ է, որ դամբարանները կերտուել են կայսրների ու անուանի անձանց համար, ուր հասարակ մահկանացուների համար տեղ չկար, անհասանելի էր: Նրանց համար նախատեսուած է թաղում հողի մէջ փորուած խոռոչում, կամ հրկիզում, որ համատարած կարգ են ողջ աշխարհի համար, միայն թէ ամէն երկիր ունի իր ուրոյն աւանդոյթն ու ծիսական ոճը:

Դիակը հրկիզելու դէպքում աճիւնը պահւում է սափորի մէջ կամ ցրւում ազատ տարածքում ու գետի մէջ, մինչ հանգուցեալի թաղման կարգը կատարւում է գերեզմանոցում, որ յատուկ փակ տարածք է սոսկ այդ նպատակին տրամադրուած:

Որեւէ անպատեհութիւն չի եղել հազարամեակների ընթացքին, մինչեւ որ, արեւմտեան խոշոր քաղաքները, ուր գետինը թանկարժէք է, յագեցան գերբնակչութեամբ, իսկ առանց որեւէ օգտակարութեան գերեզմանոցների զբաղեցրած հսկայական տարածքները խանգարում էին շինարարական ծրագրերի իրականացմանը: Քաղաքի պատկան մարմինների մօտ միտք ծագեց եւ որոշեցին փուլային հերթական կարգով մի փոսի մէջ թաղել միեւնոյն ընտանիքի պատկանող մի քանի դիակ: Գաղափարը ընդունուեց եւ բարձր գնահատուեց հասարակութեան կողմից առանց հակադրութեան:

Մեր երկրում նման լուծումի անհրաժեշտութիւն ունենք ի նկատի ունենալով Երեւանի գերեզմանոցների ոչ միայն ողբալի ու անիշխանական (anarchique) վիճակը, ուր տապաններին մօտենալը խիստ վտանգաւոր ու դժուար պայմանների հետ է կապուած, նաեւ շիրիմների վրայ քայլելով, քանզի ոչ մէկ արահետ կամ շաւիղ, չկայ նաեւ տապանների որեւէ տողագրութիւն (alignement):

Մինչդեռ խելամիտ ու բարի կամք դրսեւորելու պարագային քաղաքապետարանի կողմից Աւգեան ախոռի նմանուող արդի երեւանեան գերեզմանոցները, ուր քայլելը նոյնիսկ դժուարութիւնների հետ է կապուած, պէտք է վերածել ծաղկազարդ կանաչապատ տարածքի, որ տարրական յարգանքի տուրք մատուցելու քայլ կը լինի յաւերժ ննջեցեալների յիշատակին:

Բազում գլուխկոտրուկ հարցերով ծանրաբեռնուած քաղաքապետարանի աւագանու առջեւ այս խնդիրը եւս արժանի է քննարկութեան:

ՌՈՒԲԷՆ ՅՈՎԱԿԻՄԵԱՆ

ԱՐՄԵՆԱԿ ԵՂԻԱՅԵԱՆԷՆ ԸՆԹԵՐՑՈՒՄՆԵՐ (38)

Գեղարուեստական կրկնութիւն (բ)

Ա. Ծառուկեանի «Թուղթ առ Երեւան»-ի հետեւեալ հատուածը իր կարգին կրկնութիւններու բարդ կծիկ մըն է՝ յանգերգի, նոյնասկիզբի ու նոյնավերջի ձեռնհաս համադրութեամբ մը, որ կը ցոլացնէ բանաստեղծին նոյնքան բարդ ու խռոված հոգեվիճակը.

Հէյ ջա՜ն Երեւան,
Լինեմ ես քնած, թէ լինեմ արթուն,
Հէյ ջա՜ն Երեւան,
Ջարկերը սրտիս տրոփ առ տրոփ,
Հէյ ջա՜ն Երեւան,
Կ'երգեն քեզ համար միայն օրհնութիւն...
Միայն օրհնութի՜ւն, միայն օրհնութի՜ւն
Եւ սէ՜ր ու կարօտ,
Սէ՜ր եւ օրհնութիւն,
Հէ՜յ ջան Երեւան...:

Այս կրկնութիւններէն ոչ մէկը կը վանէ ընթերցողը, ոչ մէկը տաղտուկի եւ ձանձրոյթի նուազագոյն զգացումը կը յառաջացնէ անոր մէջ: Բանաստեղծը իր ներաշխարհի փոթորիկին ճարտարօրէն բաժնեկից կը դարձնէ զինք ընկալողը, եւ ահա գրող ու ընթերցող միասնաբար կը նաւարկեն՝ յանձնուած սփիւռքահայու սիրոյ եւ կարօտներու

Հատուածական կրկնութիւններուն չափ ազդու են նաւ բառային կրկնութիւնները. դա՛րձեալ կը դիմենք Ծառուկեանին, որ գեղարուեստական կրկնութեան մեծ վարպետներէն է:

Սարդարապատի հերոսամարտի նախօրեակն է.
«Գալիս էր նորից արիւնոտ դնչով
Նոյն հրէշը՝ սեւ ժանիքը սրած,
Որպէսզի անզուսպ թափով մի **վերջին**՝
Վերջին բեկորին տայ **վերջին** հարուած»:

«Վերջին» բառի երեքկնութեամբ բանաստեղծը յաջողած է ընթերցողի գիտակցութեան մէջ պատկերել այդ համազգային ճգնաժամային պայքարի ամբողջ օրհասականութիւնը. պահ մը կ'ունենանք այն տպաւորութիւնը, թէ ուրիշ ոչ մէկ բառ կամ լեզուական ոչ մէկ հնարք ի վիճակի պիտի ըլլար այնքան ուժգին տպաւորել մեզ, որքան այս մէկ հատիկ ածականը, որ երեք անգամ կրկնուած է սալին վրայ զրնգացող կռանի սաստկութեամբ:

Սարդարապատին նուիրուած ուրիշ քառատող մը՝ իր նոյնքան զռնգուն կրկնութիւններով.

«Եւ **քարէ** մարդիկ, **քարէ** սրտերով,
Քարէ սրտերով ու կամքով **քարէ**,
Հայոց լեռներում կռանում էին
Կեանքի ու մահուան երգը մետաղէ»:

Գրիշ Դաւթեան, «1918 մայիս 28»

Նոյն տպաւորութիւնը ձգելու համար կատարած է Թէքէեան հետեւեալ կրկնութիւնը՝ իրեն բնորոշ աւելի մեղմ քնարականութեամբ մը.

«Ու երբ **վերջին** արեւիս **վերջին** ճաճանչն ալ մարի,
Անունդ ի շուրթ դեռ կ'ուզեմ ողջունել այգը մահուան»:

Այնպէս ալ Դուրեանի «Լճակ»-ին հետեւեալ հատուածը.

«**Հոդ** աստղերը չե՛ն մեռնիր,
Ծաղիկներն **հոդ** չե՛ն թոռմիր,
Ամպերն չե՛ն թրջեր **հոդ**,
Երբ խաղաղ էք դու եւ **օդ**»:

Հոդ-ը լճակն է. մահէն կրնկակոխ հալածուող Դուրեան անոր ջուրերու խաղաղ, ջինջ ու յաւիտենական խորքին մէջ պահիկ մը կը տեսնէ իրեն զլացուած կեանքը, ծաղիկներն ու խաղաղութիւնը, որոնց փոխարէն իրեն բաժին հասած է հոգին խռովող այն «անհուն բո՜ցը», որ յարատեւ կ'այրէ ու կը մրկէ զինք. ան ո՛չ կը հանգչի, ո՛չ կը հանգի: Ահա թէ ինչու խոր երանութեամբ մը կ'ըմբոշխնէ լճակին իրեն պարգեւած խաղաղութիւնը, որ կ'արտայայտուի **հոդ**-ին կրկնութեամբ: Գեղարուեստական շատ նուրբ զգացողութեամբ,– կամ, եթէ կ'ուզէք՝ հնարամտութեամբ,– Դուրեան բառային միօրինակութիւնը մեղմացուցած է **հոդ**-ին տեղափոխութեամբ. զայն դրած է նախ՝ տողին սկիզբը, ապա՝ մէջտեղը, յետոյ՝ վերջը: Այս հնարքին ոճական արժէքի տարողութեան անդրադառնալու համար՝ վերընթերցենք քառատողը նոյնասկիզբ դարձնելով երկրորդ եւ երրորդ **հոդ**-երը...:

* * *

Իսկ հիմա փոխադրուինք հայրենի անդաստանները՝ հունձքի օրերուն.

«**Ծփանքներ** նոր **ծփանքներու** ներքեւ ընդմիշտ կը փլուզին,
Ալիք կ'ըլլան ակօսին մէջ **ծովե՜ր**, **ծովե՜ր**, **ծովե՜ր** դեղին» (ԴՎ):

Բանաստեղծը կրկնութիւններու միջոցով տուած է հայ գիւղացիին հոգեկան խինդն ու հրճուանքը՝ ի տես առատ՝ ծովածաւա՛լ հունձքին, այն աստիճան, որ ընթերցողը ոչ մէկ ձեւով ու չափով կը զգայ ախտագին կրկնութեան մը տաղտուկը, մանաւանդ որ այնքան ճշգրտութեամբ ու հարազատութեամբ նկարագրուած են տեղի ունեցող գործողութիւնները:

Մինչ տակաւին կանգուն են ցորենի ցօղունները՝ հովին հետ անոնք իրարայաջորդ **ծփանքներ** կը կազմեն, իսկ երբ գերանդիի հարուածներուն տակ լաս-լաս փուլ կու գան՝ **ալիքներ** կը կազմեն գետնին վրայ, ու արտը կը վերածուի անծայրածիր **դեղին ծովու**: Բոլոր կրկնութիւնները միաժամանակ յոգնակի կիրարկուած են, եւ այս ալ իր կարգին կը մատնէ հունձքին առատութիւնն ու անոր առթած համատարած ու վարակիչ բերկրութիւնը:

Գեղարուեստական կրկնութեան առարկայ կրնան դառնալ կարգ մը հնչիւններ եւս, եւ այս հնարքին դիմած են ինչպէս օտար, այնպէս ալ հայ բանաստեղծները՝ թէկուզ Նարեկացիէն սկսած:

www.araraddaily.com

ՅԻՇԵԼՈՎ ԱՅՆԹԱՊՆ ՈՒ ԱՅՆԹԱՊԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԸ

(Շարունակուած էջ 1-էն)

Ֆրանսայի երկդիմի քաղաքականութիւնը, սակայն, հայոց խանդավառութիւնը կէս ճամբան թողուց: Մուսթաֆա Քեմալի «միլլի» շարժումին հետ կնքուած գաղտնի համաձայնութեան մը հիմամբ՝ ֆրանսական բանակը Կիլիկիան պարպեց անակնկալօրէն ու հայերը միս-միանակ թողուց կատղած թուրքերուն դէմ...: Յո՛ս է ահա, որ այնթապահայերը ձեռք-ձեռքի տալով՝ հայաբնակ թաղերուն մէջ մղեցին հերոսական գոյամարտ մը, որ երկարեցաւ 1 Ապրիլ 1920-էն մինչեւ 8 Փետրուար 1921, աւելի քան տասը ամիս:

Շա՜տ գրուած է Այնթապի գոյամարտին մասին: Ոմանք զայն կը նկատեն ռազմավարականօրէն յաջողագոյն դիմադրութիւնը 1915-ի Եղեռնին կամ անոր յաջորդող շրջանին, որովհետեւ այս հերոսամարտին շնորհիւ այնթապահայութիւնը (շուրջ 12.000 հոգի) փրկուեցաւ ստոյգ մահէ ու առանց մարդկային մեծ վնասներու կրցաւ տեղափոխուիլ Հալէպ: Ծանօթ մտաւորական Գէորգ Ա. Սարաֆեանի **«Պատմութիւն Անթէպի հայոց»** երկհատոր ծաւալուն ու շքեղ պատմագիրքը (Լոս Անճելըս, 1953), ինչպէս նաեւ Ա. Կեսարի **«Այնթապի գոյամարտը»** հատորը (Ամերիկա, 1945) առատ նիւթ կը հայթայթեն մեզի այս մասին: Թաւուքճեան քահանայի **«Տառապանքի օրագիր»**-ն ալ (Պէյրութ, 1991) կու տայ ականատեսի յաւելեալ մանրամասնութիւններ: Միւս կողմէ, երկարամեայ կրթական մշակ ու անմոռանալի դաստիարակ Գրիգոր Պօղարեանի երկհատոր **«Այնթապականք»** ժողովածուներն ալ (Պէյրութ, 1974) մեր առջեւ կը պարզեն այնթապահայոց տուրքը հայ գիրին ու մշակոյթին:

Օ՜, ազգային ու տոհմիկ, նիւթական ու աննիւթական որքան հարստութիւններ ունէր հայ Այնթապը: Ո՞րմէկը յիշենք. Ադենական, Հայկանուշեան, Վարդանեան ու Կիլիկեան վարժարանե՞րը, Կեդրոնական Թուրքիոյ գոլէ՞ճը, Պալեաններու ձեռակերտ Ս. Աստուածածին հոյակապ եկեղեցի՞ն (մզկիթի վերածուած), Այնթապի հրաշալի ասեղնագործութի՞ւնը (հայրենի ազգագրագէտ ու արուեստաբան Հրազդան Թոքմաճեան ծաւալուն պատկերագիրք մը հրատարակած է այս մասին, Հալէպ, 2015-ին), թէ՞ այնթապցի երեւելի դէմքերը՝ Կիլէսէրեան Բաբգէն աթոռակից կաթողիկոս, ձեռագրագէտ Նորայր արք. Ծովական, բանաստեղծներ Բիւզանդ Թօփալեան ու Երուանդ Պարսումեան, Չէքիճեան եղբայրներ (Գէորգ եւ Բիւզանդ), վեր. Մանասէ Շնորհօքեան եւ այլն, եւ այլն:

Ի դէպ, Հալէպի հայոց ազգային գերեզմանատան մէջ կայ Այնթապի հերոսամարտին ձօնուած մեծդի կոթող մը: Այն երջանիկ օրերուն, երբ գաղութը կ'ապրէր ու կը շնչէր հայօրէն, հալէպաբնակ այնթապցիները ամէն տարուան Փետրուարի սկիզբը կը բոլորուէին այդ կոթողին շուրջ ու կ'ոգեկոչէին իրենց նահատակներն ու հերոսները՝ պաշտօնական հոգեհանգիստով ու պատշաճ ելոյթներով: Այդ հպարտառիթ ու ոգեշնչող հաւաքները ա՛լ չկա՜ն...:

Չմոռնանք մամուլն ու հայրենակցական միութիւններն ալ: Այնթապցիք ունեցան (եւ ունին) հայրենակցական աշխոյժ միութիւններ Լիբանանի, Հալէպի (Կրթասիրաց Մշակութային Միութիւն անուամբ), հիւսիսային ու հարաւային Ամերիկաներու մէջ: Լիբանանաբնակ այնթապցիները, ի պատիւ իրենց, 1960-էն սկսեալ երկա՜ր տարիներ յաջողեցան հրատարակել **«Հայ Անթէպ»** (այնուհետեւ՝ **«Նոր Այնթապ»**) պարբերաթերթը, մի՛շտ ճոխ եւ հետաքրքրական բովանդակութեամբ ու խնամեալ խմբագրութեամբ, պատմական հարուստ նիւթ կուտակելով անոր էջերուն մէջ, տասնամեակներու երկայնքին: Հայ սփիւռքի հայրենակցական բնոյթի ամենավերջին պարբերականներէն մին էր ան, որ դժբախտաբար կանգ առած է շուրջ տասնամեակէ մը իվեր (հաւանաբար վերջին թիւը կը կրէ 2012 թուականը, տպուած՝ Հալէպ, Թ. Թորանեանի խմբագրութեամբ): Զտարիւն այնթապցի ողբացեալ բարերար Արմէն Յարութիւնեան (Պէյրութ) մինչեւ իր մահը հետամուտ էր **«Նոր Այնթապ»**-ի կանոնաւոր հրատարակութեան:

Լիբանանաբնակ Այնթապցիներու Հայրենակցական Միութիւնը չի՞ մտածեր այդ մարած ջահը վերարծարծելու մասին...:

Այս առթիւ, յարգանքով կ'ոգեկոչենք յիշատակը Այնթապի հերոսամարտի ղեկավար երեք դէմքերուն՝ Աւետիս Գալէմքեարեանին, Ատուր Լեւոնեանին եւ Ներսէս աւ. քհնյ. Թաւուքճեանին:

Լ. Շ.

Հ.Մ.Մ. ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՆԱԿ

«ԵՐԿԱԹ-ԿԱՄՈՒՐՋ»Ի ՄՕՏԻ Հ.Մ.Մ.-Ի ԱԿՈՒՄԲԸ

Այս օրերուն շատ կը խօսինք ու կը լսենք նոր սերունդին հասկնալու եւ անոր հետ հաղորդակցուելու միջոցներուն, նաեւ՝ մեր ակումբները (դպրոցներն ալ) «թաղային» հոգեբանութենէն անջատելու եւ ժամանակին համընթաց նոր պայմաններով զարգացնելու մասին: Կարծեցինք, որ միայն հիմա՝ AI-ի (արհեստական բանականութեան) սերունդին հետ է այս անլուծելի թուացող դժուարութիւնը: Մինչդեռ 80 տարի առաջ ալ նոյնն է եղեր: Ինչպէ՞ս.. ստորեւ նմոյշ մը, որ կը յուսանք օրինակ ծառայէ վճռական քայլերու սիրահար պատասխանատուներուն:

Ծանօթ.- Օգտուած ենք Տիգրան Սարաֆեանի «Հայ մարմնամարզական միութեան պատմութեան հետքերով...» հատորէն:

Ա.

Հ.Մ.Մ. Պէյրութի շրջանը ունեցաւ իր կեդրոնական ակումբը

1945–46-ական թուականներուն, շրջանի որոշ ղեկավար եւ անդամ ընկերներու մօտ նոր տրամադրութիւն մը սկսաւ դրսեւորուիլ: Տիրող կարծիքն այն էր, որ Միութեան թաղային ակումբները բաւարար ներկայանալի չէին, որով անոնք չէին կրնար գրաւիչ միջավայր դառնալ նոր սերունդին համար, որուն ճաշակը, հետաքրքրութիւններն ու պահանջները ժամանակին համընթաց կը զարգանային եւ գոհացում կ'ակնկալէին:

Միութենական միջավայրը, ակումբները առաջին առթիւ, հրապուրիչ ըլլալու էին պատանի-երիտասարդութիւնը կարենալ գրաւելու համար: Ուստի, աւելի ընդհանրացած, պահանջքի ձեւով կ'առաջարկուէր՝ առաւել ներկայանալի եւ անհրաժեշտ յարմարութիւններով օժտուած կեդրոնական ակումբ մը ունենալ. պայմանաւ որ ան հեռու չըլլար Սահակեան դաշտէն, որ մարզական օրրանը եղած է Հ.Մ.Մ.-ին եւ շատ սերունդներու:

Ներկայիս...

Վարչութեան կողմէ պարտականութիւն տրուած էր ընկ. Պետրոս Մուշեանին եւ ուրիշ ընկերներու, որ ակումբի համար յարմարագոյն վայրի մը փնտռտուքին ձեռնարկեն: Երկարատեւ ու յամառ որոնումներէ ետք, պարտականութիւն ստանձնած ընկերները կրցան օրուան պահանջը գոհացնող կալուած մը գտնել: Այս մէկը քիչ մը մեկուսացած շէնք մըն էր, փոքր պարտէզով, որ կը գտնուէր Պէյրութի հիւսիս-արեւելեան մուտքին գտնուող շոգեկառքի անցքի կամուրջին կից, Խալիլ Պետեւի թաղը եզերող փողցին վրայ (այժմու Bible Bookshop-էն 20 մեթր ներս):

Վայրը յարմար նկատելով՝ ձեռնարկուեցաւ վարձակալական համաձայնագրի ստորագրման, անմիջական օժանդակութեամբ Հ.Մ.Մ.-ի Կեդրոնական վարչութեան ժրաջան ատենապետ ընկ. Մինաս Խաչիկեանի:

Բնականաբար, ի լուր նոր եւ կեդրոնական ակումբի մը մօտալուտ բացումին, խանդավառութեան ալիք մը բարձրացաւ: Եղան ինքնաբուխ նուիրատուութիւններ: Արդէն ապահովուած էին ակումբի կահաւորման եւ հարկ եղած պիտոյքներու գնման անհրաժեշտ գումարները:

Մայր Հայրենիքէն պատուիրակութեանց ներկայութիւնը

Ակումբին գլխաւոր մուտքէն մինչեւ սրահ երկարող անցքին երկու կողմերուն կար գողտրիկ պուրակ մը, կանաչազարդ ու ծաղկաւէտ, բարետեսք: Կեդրոնը՝ աւազանով: Մանաւանդ ամառնային եղանակին, Շաբաթ երեկոյ եւ Կիրակի ամբողջ օրը հոն կը բոլորուէին միութենական անդամներ ու համակիրներ, հիւրեր, ըմպելով զովացուցիչ-սուրճ եւ օշարակ: Գարուն–ամառ եղանակին ընկերա–ընտանեկան խրախճանք տեղի կ'ունենար ակումբի պարտէզին մէջ, նախաձեռնութեամբ ակումբի եւ ընկերային յանձնախումբերու ժրաջան ընկերներուն, հաճելի ժամանց մը ընծայելով ներկաներուն:

1956-թ.: Հ.Մ.Մ.ի նորաբաց ակումբի առաջին պաշտօնական այցելուներէն եղան Մայր Աթոռ Սրբ. Էջմիածինէն Լիբանան եկած պատուիրակութիւնը [Փրօֆ. Աշոտ Աբրահամեան և Գերաշ. Տէր Վահան Արքեպս. Կոստանեան] որ նկարուած է Հ.Մ.Մ.ի Վարչութեան և պատասխանատու անդամներու հետ:

«Երկաթ–կամուրջ»ի մօտի Հ.Մ.Մ.-եան ակումբը եռուն ու հարուստ գործունէութեան մը յիշարժան պատմութիւնը ունի: Անմոռանալի կը մնան ընկերա–ընտանեկան խրախճանքներն ու հաւաքոյթները աւանդական տօներու առթիւ կազմակերպուած: Նաեւ՝ այլ գաղութներէ ժամանած յարգելի անձնաւորութիւններու կամ Հ.Մ.Մ.-ի հրաւէրով արտասահմանէն եկած օտար ֆութպոլի խումբերու պատուիրակութեանց ի պատիւ սարքուած ընդունելութիւնները: Սակայն, այս բոլորէն առաջ եւ յետոյ՝ պատմական նշանակութիւն ունեցող հոգեկան մեծ բերկրանք առթեց, Հ.Մ.Մ.-ի համար, Մայր Հայրենիքէն եւ առաջին անգամ ըլլալով՝ «Սպարտակ»-ի (1959-ին) եւ յետոյ, մօտաւորապէս մէկ տարի ետք, Լենինականի (Կիւմրի) «Շիրակ» եւ ապա «Արարատ» ֆութպոլի կազմերու պատուիրակութեանց ներկայութիւնը Լիբանան եւ Հ.Մ.Մ.-ի յարկի տակ: Այցեր՝ որոնք տօնական մթնոլորտ, աննախընթաց ցնծութիւն ստեղծեցին ոչ միայն Հ.Մ.Մ.-ի շրջանակէն ներս, այլեւ՝ բովանդակ լիբանանահայութեան մօտ:

Ակումբի յանձնախումբի կամաւոր անդամներ

Ահա, տիրող այս մթնոլորտի մէջ, գտնուեցան պատրաստակամ ու յանձնառու ընկերներ, որոնք ուզեցին, կամովին, ակումբի յանձնախումբի անդամ ըլլալ եւ ապահովել ակումբին բարեզարդման եւ բարւոք յանձնաձեռնումին անհրաժեշտ բոլոր միջոցները: Ակումբի մը պատասխանատուին համար, վայրը իր «երկրորդ տուն»ն է, ուր պաշտօնատարը պարտաւոր է ամէն երեկոյ, առաջին ժամերէն մինչեւ ուշ ատեն, ներկայ գտնուիլ հոն եւ հսկել կարգ–կանոնին, մաքրութեան, «պիւֆէ»ի սպասարկումի միութենական բարոյականի չափանիշերուն անյարիր երեւոյթները խստի՛ւ արգիլել: Բայց նաեւ՝ համբերութեամբ պարտի տանիլ անկարգ ու խանգարիչ պատանի–երիտասարդներու օրինախախտումները, զանոնք գործողներուն բացատրելով, որ իրենց ընթացքը սխալ է, ուստի զայն պէտք չէ կրկնեն:

Վերջապէս՝ ո՞վքեր էին այդ «կամաւոր» ընկերները: Թուենք գոնէ գլխաւորները.– Յարութիւն Չէքչէնեան եւ Կիւլպէնկ Թէլեան, երկու վաստակաւոր վեթերաններ, որոնց կողքին էին համեմատաբար երիտասարդներ՝ Սարգիս Սամուրեան, Մկրտիչ Թորոսեան, Ֆիլիփ Յակոբեան, Գրիգոր Պաճագսըզեան եւ Կարապետ Հաննէսեան:

Շոգեկառքին չնախատեսուած անպատեհութիւնը

Տիրող խանդավառ մթնոլորտէն ոգեւորուած, մեկուսացած կամ «լուսանցքի վրայ» գտնուող ընկերներ սկսան յաճախակի երեւալ ակումբէն ներս, ինչ որ ուրախալի երեւոյթ էր անտարակոյս եւ կը նպաստէր «հին» ու «նոր» սերունդներու գործակցութեան, յարաբերութիւններու սերտացման եւ աշխուժացման:

Ակումբին թաղային խճողումներէ հեռու, քիչ մը մեկուսացած ըլլալը առաւելութիւն մըն էր: Կարելի էր անկէ ներս բազմամարդ ձեռնարկներ կայացնել: Նաե՛ւ ունենալ «աղմկալի» երաժշտութեամբ հաւաքներ ու խրախճանք:

Սակայն, այս առաւելութեան կողքին, ակումբին շոգեկառքի գծին մօտ գտնուիլը, երբեմն չնախատեսուած անպատեհութիւն կը ստեղծէր: Կը պատահէր որ հանդիսութեան մը, ընկերային հաւաքի, ժողովի կամ հիւրընկալումի մէկ պահուն, շոգեկառքը անցնի ակումբին ցանկապատին քովէն, գրեթէ «քսուելով»: Վայրաշարժին սուլոցը եւ պատճառած դղրդիւնը կը ստեղծէին չափազանց տհաճ պահ: Մինչեւ անգամ յայտագրի դադրեցման պատճառ կ'ըլլային, ստիպելով որ միջոցառումը ընդմիջուի մինչեւ գնացքին «հեռանալը»: Այս «անպատեհութիւնը» երբեք պատճառ չեղաւ, որ Հ.Մ.Մ.-եան ակումբային ձեռնարկները դանդաղին կամ ընդմիջուին: Պատասխանատուներ իրենց միջոցառումները, հաւաքներն ու հանդիսութիւնները կը կայացնէին շոգեկառքի անցնման չզուգադիպող ժամերուն: Բարեբախտաբար, որոշ ժամանակ յետոյ, վերջնականօրէն դադրեցաւ շոգեկառքի երթեւեկը: Մինչ այդ արդէն, Հ.Մ.Մ. իր կեդրոնատեղին տարբեր վայր փոխադրած էր: Միութիւնը նոր եւ աւելի պերճագեղ ակումբով մը օժտուեցաւ:

Ակումբի բացման հանդիսութիւնը

Պէյրութի շրջանի նոր ակումբի բացման հանդիսութիւնը տեղի ունեցաւ 20 Նոյեմբեր 1948-ին: Օրուան հանդիսութեան կը նախագահէր նուիրեալ կրթական մշակ եւ շրջանի ազգային ու կուսակցական պատասխանատուներէն՝ ընկ. Միհրան Սէֆէրեան:

«Հ.Մ.Մ.ի Տուն»ի բացման հանդիսութեան յաջորդած խրախճանքի հաւաքէն տեսարան մը: Ձախէն աջ՝ Գ. Պաճագսըզեան, Տ. Սարաֆեան, Ն. Մանկրեան, վեթերան Արսէն Կիտուր որ իր անմոռանալի «Հէյ Ճանըմ»ով կ'ոգեւորէ մթնոլորտը, Ջաւէն Լալէեան, Յ. Յակոբեան, Յ. Պաղնէպանեան, Գ. Գափլանեան:

Ընկերոջ խրախուսիչ եւ իմաստալից բացման խօսքէն յետոյ, խօսք առին Հ.Մ.Մ.-ի Կեդրոնական վարչութեան անդամ ընկերներ՝ Մինաս Խաչիկեան եւ Արմէն Ղարիպ:

Անոնք իրենց ոգեւորիչ ելոյթներով մաղթեցին եւ առաջադրեցին, որ նոր ակումբը դառնայ ամէն մէկ Հ.Մ.Մ.-ական անդամի երկրորդ տունը: Խորհուրդ տուին որ, ցանկալի այդ մաղթանքի յաջողութեան հասնելու համար, նոր ակումբէն ներս տեղի ունենան ծրագրուած ընկերային եւ այլ բնոյթի շինիչ ձեռնարկներ, որ նոր սերունդէն ու երիտասարդութենէն նորանոր խաւեր ներգրաւուին միութենական աշխատանքներուն:

Հանդիսութեան մեծագոյն անակնկալն ու տպաւորիչը եղաւ ելոյթը իր ծանրախոհութեամբ ծանօթ, սակաւախօս բայց շատ յարգելի, Ս.Դ.Հ.Կ.-ի երէց սերունդի մեծավաստակ ներկայացուցիչ՝ ընկ. Բագարատ Սիւնիքի, որ հակիրճ բայց իմաստալից խօսքերով գնահատեց Հ.Մ.Մ.-ը եւ յաջողութիւն մաղթեց անոր:

Պէյրութի «Երկաթ–կամուրջ»ին –շոգեկառքի– կից գտնուող ակումբին մէջ, 1959-թ.ին կայացած տօնական խրախճանք: Նկարին մէջ կը ճանչցուին՝ ձախէն աջ՝ Բիւզանդ Մելգոնեան, Տիկ. Վարդուհի Սարաֆեան, քոյր և եղբայր Աւետիս Փաթաթեաններ, Օննիկ Ճամպուլեան, Նիքոլա Մեժտելենի [Ապու Սատ – «Մազրաա» խումբի պատասխանատու]: Նկարի աջին՝ Տէր և Տիկ. Յարութիւն Սիւտճեան [կռնակէն դիտուած], իսկ ձախին՝ Արշակ Գալայճեան...:

Գեղարուեստական յայտագրին իրենց մեներգներով մասնակցութիւն բերին օրդ. Սիրուհի Չիլինկիրեան եւ տաղանդաւոր երգչուհի օրդ. Սառա Տարտաղանեան:

Ուրախ եւ խանդավառ մթնոլորտի մէջ հանդիսութիւնը իր աւարտին հասաւ, օրուան նախագահին՝ ընկ. Միհրան Սէֆէրեանի փակման ոգեշունչ խօսքով:

Հ.Մ.Մ.-Ի ՊԱՏԱՆԻՆԵՐԸ

Անուն-Մականուն՝
Սելենա Ալ Խուրի

Տարիք՝
12 տարեկան

Յաճախած դպրոց՝
Վահան Թէքէեան Վարժարան

Դասարան՝
Նախակրթարանի 6-րդ դասարան

Ն.Ս.Մ.Մ. «ԱՐԵԳ» ՊԱՐԱԽՈՒՄԲԻ ՓՈՐՁԵՐ

Ուրախութեամբ կը յայտարարենք, որ արդէն սկսած է Ն.Ս.Մ.Մ. «ԱՐԵԳ» պարախումբի փորձերը եւ անոնք կ'ընթանան ըստ սահմանուած յայտագրի:

Պարախումբին մաս կազմելու կամ յաւելեալ մանրամասնութեանց համար կը խնդրուի հեռաձայնել 70/265829 թիւին:

Ն.Ս.Մ.Մ.-ի «ԱՐԵԳ» ՊԱՐԱԽՈՒՄԲԻ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ

ԽՆԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

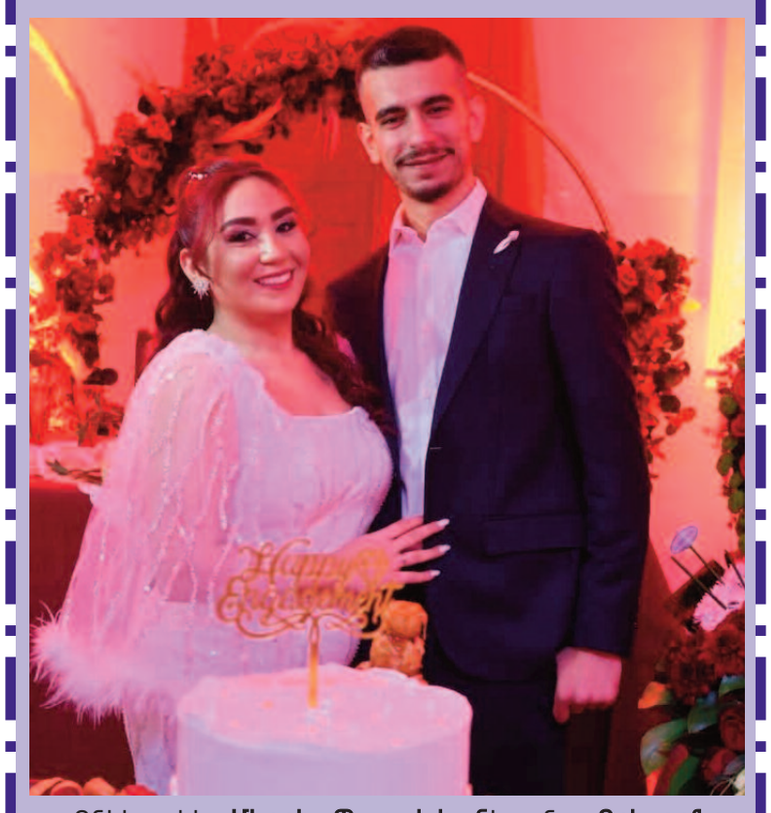

Ընկերուհի **Մեղրի Պարախեան**ի ընդ **Քրիսթոֆըր Մըթրի**ի նշանախօսութեան ուրախ առիթով (8 Փետրուար 2025), «**ԱՐԱՐԱՏ**» իր ջերմ շնորհաւորութիւնները կը յայտնէ խօսեցեալ զոյգին եւ անոնց ընտանեկան պարագաներուն:

ԽՆԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Հ.Մ.Մ.-ի Աքելլա **Մեղրի Պարախեան**ի ընդ **Քրիսթոֆըր Մըթրի**ի նշանախօսութեան ուրախ առիթով, Հ.Մ.Մ. Պէյրութի Սկաուտական խորհուրդն ու խմբապետական կազմը ջերմապէս կը շնորհաւորեն խօսեցեալ զոյգը եւ անոնց ընտանեկան պարագաները:

ԳՐԱՒՈՒԱԾ ՕՐ

ՍՈՒՐԲ ԷՋՄԻԱԾՆԻ ԿՐՕՆԱՍԷՐ ՏԻԿՆԱՆՑ ՀԱՄԱԽՄԲՈՒՄ

25 Մայիս 2025

ԳՐԱՒՈՒԱԾ ՕՐ

ՀԲԸՄ - ԼԻԲԱՆԱՆ

Տիկնանց Մասնաճիւղերու Համախմբում

Միջինքի ճաշ

Չորեքշաբթի, 26 Մարտ 2025

ARARAD DAILY NEWSPAPER
MANAGING DIRECTOR: **ANI SARAFIAN**
Tel.-Fax: 01-565599 | P.O.Box: 175275 Mar Mikhael
Beirut | Lebanon | www.araraddaily.com
email: araradoratert@gmail.com
ارارات جريدة سياسية يومية أرمنية | المديرة المسؤولة: اني صرافيان
تصدر عن شركة ماسيس للصحافة والنشر (ش.م.م.)

ՏԵԱՌՆԸՆԴԱՌԱՋԻ ՆԱԽԱՏՕՆԱԿ ԵՒ ՀՐԱՎԱՌՈՒԹԻՒՆ ԱՆԹԻԼԻԱՍԻ ՄԱՅՐԱՎԱՆՔԻՆ ՄԷՋ

Հինգշաբթի, 13 Փետրուար 2025-ի երեկոյեան ժամը 4:00-ին, Անթիլիասի Մայրավանքի Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարին մէջ պիտի կատարուի մեր Տիրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի տաճար ընծայման (Տեառնընդառաջի) նախատօնակի արարողութիւնը:

Նախագահութեամբ
Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍին

Նախատօնակի ընթացքին տեղի պիտի ունենայ մանուկներու տաճար ընծայման արարողութիւնը՝ Քրիստոսի օրինակով: Յետեկեղեցական արարողութեան, Մայրավանքի շրջափակին մէջ պիտի վառուի աւանդական խարոյկը:

Կոչ կ'ուղղենք մեր ժողովուրդի զաւակներուն, յատկապէս երիտասարդ ծնողներուն, մասնակցելու Տեառնընդառաջի հոգեպարար արարողութեան, որպէսզի իրենց մանուկները Աստուծոյ ընծայեն եւ հայցեն Ամենակալին շնորհներն ու պաշտպանութիւնը

ԴԻՒԱՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՐԱՆԻ

ՀԲՐՄԷԼԻ ՍԱՀՄԱՆԸ՝ ԱՊԱՀՈՎԱԿԱՆ ՆՈՐ ԳԼԽԱՑԱՒ

Շարունակուած էջ 1-էն

Լիբանանեան բանակը, իր կարգին, շարունակեց զինադադարի համաձայնութեան գործադրութիւնը եւ մուտք գործեց Թալուսէ, Պենի Հայան եւ այլ շրջաններ, ուրկէ քաշուած են

իսրայէլացիները: Լիբանանցի զինուորները իսկոյն գործի լծուեցան՝ վերաբանալու ճամբաները եւ յայտնաբերելու չպայթած ռումբերը, քաղաքացիներէն պահանջելով չվերադառնալ իրենց բնակարանները, մինչեւ անվտանգութեան ամրապնդումը:

ՓԵՏՐՈՒԱՐԵԱՆ ՁԻՒՆԱՄՐՐԻԿ

Իւրաքանչիւր տարի, գրեթէ այս օրերուն Լիբանան ականատես կը դառնայ կլիմայական կտրուկ փոփոխութիւններու: Տեղումներու բացակայութեամբ յատկանշուող այս եղանակի պարագան տարբեր չէր: Անցնող քանի մը օրերուն, լիբանանեան լեռները եւ լեռնային գիւղերը հագան իրենց սպիտակը, մինչ ծովեզերեայ շրջաններուն բնակիչները կ'ապրին սաստիկ ցուրտ օրեր: Կը սպասուի, որ նոյն վիճակը շարունակուի նաեւ յառաջիկայ երեք օրերուն, մերթ ընդ մերթ փակելով բարձրագոյն լեռնանցքներ Այնաթա-Արզը, Քֆարտիպիէն-Հատաս Պաալպաքը, Աքուրա-Պեքաան, Հըրմէլ-Տանիյէն եւ այլ լեռնային ճամբաներ:

ԳՆԵԼ ԿԱԶԱՆ ԵՒ ԿՑԵԼ ԳԱՆԱՏԱՆ

Միացեալ Նահանգներու նախագահ Տոնըլտ Թրամփ յայտնեց, թէ յանձնառու կը մնայ Կազան գնելու իր որոշումին, չբացառելով անոր որոշ հատուածներու փոխանցումը միջինարեւելեան այլ երկիրներու՝ զայն վերակառուցելու նպատակով: «Կազան պիտի վերածեմ բարգաւաճող տարածքի, պիտի հոգամ պաղեստինցիներուն եւ երաշխաւորեմ, որ անոնք չսպաննուին», հաւաստիացուց Թրամփ: Ան մտադրութիւն յայտնեց այս հարցով տեսակցիլ սէուտական եւ եգիպտական ղեկավարութեանց հետ, առանց բացառելու կարգ մը պաղեստինցիներու Միացեալ Նահանգներու մէջ հիւրընկալումը: Խօսելով Ուքրանիոյ հարցին մասին, Թրամփ վստահեցուց, որ յառաջընթաց կայ Ռուսիոյ նախագահին հետ խորհրդակցութեանց մէջ, խոստանալով յարմար առիթով տեսակցիլ: «Ինչ հրաշալի կ'ըլլայ, եթէ Գանատա դառնայ Միացալ Նահանգներու 51-րդ նահանգը», իր գայթակղիչ հրաւէրը կրկնեց Թրամփ: Ան քանի մը օր առաջ սպառնաց մաքսային յաւելեալ տուրք սահմանել եւրոպական երկիրներուն նկատմամբ, իսկ Ֆրանսայի արտաքին գործերու նախարարը խոստացաւ հակադարձել ամերիկեան տուրքերուն:

ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ ԱՅՍՕՐ

11 Փետրուար 2025: Տարուան 42-րդ օրն է:
2025-ի աւարտին կը մնայ 323 օր:

Դէպքեր-տօներ

1929 - Վատիկանը անկախացաւ Իտալիայէն:

1979 - Իրանի իսլամական յեղափոխութեան յաղթանակի օր:

2015էն - ՄԱԿ-ի Գիտական ոլորտէն ներս կանանց եւ աղջիկներու միջազգային օր:

1967-էն - Ճափոնի մէջ Պետութեան հիմնադրման օր:

1992-էն – Հիւանդներու համաշխարհային օր:

2011 – 30 տարի իշխանութեան գլուխը մնալէ ետք Եգիպտոսի նախագահ Հոսնի Մուպարաք հրաժարեցաւ իր պաշտօնէն «Արաբական գարուն»ի անուան տակ կազմակերպուած զանգուածային ցոյցերու պատճառած ճնշումներէ ետք:

1990 - Մարդու իրաւունքներու ականաւոր պաշտպան Նելսոն Մանտելա ազատ արձակուեցաւ 27 տարուայ կալանքէն:

1989 – Պատմութեան մէջ աննախընթաց իրադարձութեամբ մը Պարպարա Հերիս անունով անկլիքան միաբանութեան պատկանող իգական մը դարձաւ եպիսկոպոս:

1554 – Անգլիոյ Մերի Ա. թագուհիին հրամանով գահին յաւակնորդուհի 16–ամեայ Լէյտի Ճէյն Կրէյ մահապատիժի ենթարկուեցաւ Լոնտոնի մէջ:

Ծնունդներ

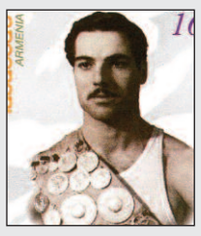

1929 - Ալպերթ Վաղարշակի Ազարեան, մարմնամարզիկ, ԽՍՀՄ մարմնամարզի վաստակաւոր վարպետ, ՀԽՍՀ վաստակաւոր մարզիչ: Եղած է ողիմպիական խաղերու ախոյեան:

1818 - Մատաթիա (Անտոն) Գարագաշեան, պատմաբան: Հանդէս եկած է փիլիսոփայութեան վերաբերեալ աշխատութիւններով:

1886 - Մէյ Զիատէ, քրիստոնեայ, լիբանանա-պաղեստինցի բանաստեղծ, ակնարկագիր, թարգմանիչ: Եղած է 20-րդ դարու սկիզբի արաբական գրական ասպարէզի «Նահտա» մշակութային վերածնունդի առանցքային գործիչը:

1972 - Սթիվ ՄաքՄանեմըն, անգլիացի ֆութպոլիստ:

1934 - Մանուէլ Անթոնիո Նորիէկա Մորենօ, Փանամայի ռազմական բռնապետը 1983-1989՝ մինչեւ Միացեալ Նահանգներու կողմէ Փանամա ներխուժումը:

1956 - Վարդան Սրմաքեշ, հայ գործարար: 1999-էն «Արարատ» ֆութպոլային ակումբի համասեփականատէրն է: 2013-ին նշանակուեցաւ Մարսէյի Հայաստանի Հանրապետութեան պատուոյ հիւպատոս:

1954 - Արմէն Էտկարի էլբակեան, դերասան, թատերական բեմադրիչ, ՀՀ արուեստի վաստակաւոր գործիչ, փրոֆեսոր:

Մահեր

2012 - Ուիթնի Էլիզապէթ Հիւսթըն, ամերիկացի երգչուհի, դերասանուհի, արտադրիչ: Յայտնի էր իր բարձր ձայնային յատկանիշներով եւ գայթակղային անձնական կեանքով:

1650 - Ռընէ Տեքարթ, ֆրանսացի փիլիսոփայ, մաթեմաթիքոս, բնագէտ: Երբեմն կը նկատուի որպէս ժամանակակից փիլիսոփայութեան հայրը: Յայտնի է իր՝ «Կը մտածեմ, հետեւաբար գոյութիւն ունիմ» տեքարթեան հիմնադրոյթով:

1971 - Սերոբէ Եղիկեան, հայ քիմիագէտ: Տարրաբանութեան եւ հիւլէագիտութեան մասին գրած է բազմաթիւ արժեքաւոր աշխատութիւններ, որոնցմէ հայերէն լոյս է տեսած է «Հիւլէական ռումբ» մենագրութիւնը:

ԵՂԱՆԱԿԸ ԱՅՍՕՐ

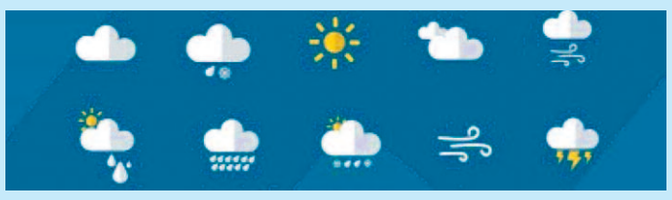

Պէյրութ (թեթեւ անձրեւ)
ցերեկը 14՝/11՝ գիշերը՝ 69% տամուկ

Երեւան (արեւոտ)
ցերեկը 3՝/-9՝ գիշերը՝ 50% տամուկ

Հալէպ (թեթեւ անձրեւ)
ցերեկը 8՝/6՝ գիշերը՝ 81% տամուկ

Դամասկոս (մասամբ ամպամած)
ցերեկը 11՝/4՝ գիշերը՝ 63% տամուկ

Տուպայ (արեւոտ)
ցերեկը 23՝/18՝ գիշերը՝ 56% տամուկ

Լոս Անճելըս (մասամբ ամպամած)
ցերեկը 16՝/11՝ գիշերը՝ 52% տամուկ

Սիտնի – վաղը (թեթեւ անձրեւ)
ցերեկը 26՝/22՝ գիշերը՝ 71% տամուկ

Մոնթեվիտէօ – (թեթեւ անձրեւ)
ցերեկը 23՝/21՝ գիշերը՝ 81% տամուկ